

Preot prof. dr.
LEON DURĂ

„În Templul Coral, am simțit că sunt printre frați”

Nu departe de centrul municipiului Râmnicu Vâlcea, locuiește preotul prof. dr. Leon Dură, despre care aflasem că este legat sufletește de comunitatea noastră, fapt dovedit și de scrierile sale despre istoria și religia poporului evreu, scrieri zămislite din înțelepciune, îndelungă trudă și cercetare. Înainte de a începe convorbirea noastră, tânărul preot pune pe masa din sufrageria casei sale numeroase cărți ce-i poartă semnătura.

trebuia să slujesc eu, dar viața m-a adus acasă, după un timp trăit pe alte meleaguri.

- Cum a ajuns fratele Ioan în Belgia?

- A fost trimis, în anul 1970, cu o bursă a Consiliului Ecumenic.

- Celălalt frate?

- Nicolai a căpătat o bursă imperială de la împăratul Etiopiei și, împreună cu o doamnă din seminția lui Avraam, a înființat, în 1971, la Addis Abeba, prima bibliotecă românească. Fratele Nicolai este un savant; cunoaște 11 limbi. Cred că este singurul teolog care a primit Ordinul „Legiunea de Onoare” a Franței.

- Pentru ce merite?

- A scris un tom de peste o mie de pagini unde tratează toată problematica bisericii primului mileniu din punct de vedere canonic, liturgic, spiritual. De fapt, noi, toți frații, susținem în scrieri și în predici că biserica s-a ridicat pe temelia sinagogii și tot ce avem în tradiția noastră este preluat din cea evreiască. În cărțile mele exemplific cu problema botezului pe care l-a săvârșit Sfântul Ioan Botezătorul, ultimul profet al Vechiului Testament, după noi, ortodocșii; era botezul practicat de poporul biblic pentru cei care erau prozeliti. Și botezul se făcea fie prin circumcizie, fie prin stropirea cu apă, botezul pocăinței. Ideea aceasta o găsim dezvoltată în *Evanghelia după Matei*, capitolul trei.

- Am aflat că un timp ați susținut emisiuni cu caracter religios la un post de televiziune local.

- Toți vâlcenii știu că mă preocupă studiul Vechiului Testament. La emisiunile de care aminteți, am citit, în limba ebraică, din Tora.

- Cunoașteți limba ebraică?

- Fiind la Catedra de Arheologie Biblică - Vechiul Testament, obligatoriu trebuie să am anumite cunoștințe de limbă ebraică, iar studenților le predau tainele alfabetului.

- Dar dvs. cum ați învățat-o?

- Singur, după un curs editat de părintele Emilian Cornișescu și părintele Dumitru Abrudan. Ambii mi-au fost profesori de Vechiul Testament.

- Revenind la cărțile scrise de dvs. și pe care le am în față - toate au apărut la aceeași editură, „Logos”.

- Este editura mea, înființată în 1998. Cărțile le tipăresc la Pitești.

- Cum se vând?

- Nu sunt de vânzare. Eu le ofer intelectualilor, studenților și le trimit centrelor culturale românești de peste hotare, la New York, Londra, Paris, dar și la bibliotecile din București, Rm. Vâlcea, Pitești, Craiova, Covasna, Constanța și, firește, la Ambasada Israelului din România și la Federația Comunităților Evreiești.

- În ce tiraj apar?

AVRAM CROITORU: - Câte cărți v-au apărut până acum?

LEON DURĂ: - 22, dintre care cea mai mare parte au legătură cu Sfânta Scriptură a Vechiului Testament.

- Coperțile volumelor de cine au fost concepute?

- De un prieten, Valentin Pițigoi. După cum se vede, pe unele dintre ele apar imagini din Israel: râul Iordan pe cartea *Împărăția cerurilor*,

o vedere a Ierusalimului, având în prim plan Zidul Plângerii, pe volumul *Evreii au primit pe Hristos*, o fotografie cu „Stânca iubirii divine”, de pe muntele Sinai, ilustrează coperta cărții *Muntele credinței*, iar Steaua lui David am pus-o pe *Bibliografie veterotestamentară românească din perspectivă tematică*.

- Sunteți doctor în teologie...

- ...Secția biblică, iar actualmente sunt lector titular la Facultatea de Teologie din Pitești, Catedra „Studiul Vechiului Testament”.

- Unde aveți parohia?

- La cimitirul ortodox „Cetățuia”, aflat peste drum de cimitirul evreiesc, la ieșirea din oraș spre Călimănești. Adesea trec șoseaua spre a cerceta plăcile tombale, dintre care unele au o vechime de peste 300 de ani, iar altele sunt mai recente, cum este cea a familiei Mendel, despre care știu că a fost deportată la Auschwitz.

*

- Cum s-a creat legătura dvs. cu Comunitatea?

Corespondența

- Aici, în Rm. Vâlcea, au existat trei sinagogi. Pe marginea acestui subiect am purtat, în anul 2005, o corespondență care mă onorează cu domnul avocat Iulian Sorin. Pentru a răspunde la întrebare, dar și pentru ca să puteți afla câte ceva despre mine, dați-mi voie să vă citesc fragmente din prima scrisoare în care, de altfel, mă și recomand: „Născut (1959) pe partea stângă a râului Olt, în satul Fedeleşoiu (la numai 7 Km de Rm. Vâlcea), ca fiu (al șaptelea) al cântărețului bisericesc Vasile Dură și al Mariei Dură (nepoata ctitorului-boier Nicolae Olteanu... Să fi avut 7-8 ani când, pentru prima dată, însoțeam pe mama Maria la piață. Mergea să-și vândă sămburii de nucă la un domn care locuia aproape de fabrica «11 iunie», la casă-proprietate. Anii au trecut... Pentru a ieși din Municipiul Rm. Vâlcea și a ajunge în satul Fedeleşoiu, există astăzi trei căi de acces. Una traversează bulevardul Tudor Vladimirescu... Începând cu primăvara anului 2004 (la scurt timp după moartea mamei Maria), ori de câte ori rulam cu mașina pe acel drum și mă apropiam de grădina de vară a cinematografului «Modern», ceva se schimba în sufletul meu - mă umpleam

de o pace cerească; sufletul meu simțea bucuria clipei eterne și nu înțelegeam de ce. Până într-o zi, când am primit explicația fenomenului haric. În locul unde este astăzi grădina, cu ani în urmă se lăsa luminată de soare o sinagogă a comunității evreiești din Rm. Vâlcea, care a fost dărâmată în deceniul șase sau șapte. Astăzi, înțeleg identitatea domnului impunător cu care mama Maria făcea «comerț». Respectivul domn era evreu, un fiu al lui Israel, practicant al Cultului Mozaic la cea sinagogă...”. Închei aici citirea acelei scrisori spre a cita și dintr-o alta,

Tu, poezie....

*Tu, poezie, lacrima sufletului,
Tu, poezie, bucuria Duhului,
Tu, poezie, lumina îngerilor,
Tu, poezie, frumosul de pe chipul Fecioarei,
Tu, poezie, harpa regelui David,
Tu, poezie, eterna cântare a Edenului,
Tu, poezie, computer pierdut în virtual...*

Poezia ești Tu, Elohim!

Chiar dacă nu Te văd,

Te simt metaforă

a sufletului care doare.

(Din vol. „Tu, poezie... = You, poetry...”, de Leon Dură, Editura Logos, Râmnicu-Vâlcea, 2007)

primită de la secretarul general al F.C.E.R., domnul ing. Albert Kupferberg: „Am citit cu interes cele două lucrări pe care mi le-ați trimis... Vă felicit și vă doresc ca în continuare să ne oferiți și alte lucrări tot atât de interesante”. Pentru mine, ca om și ca preot, legătura cu F.C.E.R. are o deosebită valoare afectivă.

*

- Ați amintit că tatăl dvs. a fost cântăreț bisericesc...

Preluarea tradiției

- Da, educația mea în familie a însemnat și însușirea relațiilor interumane. Bunicul din partea mamei, Nae Niculescu, era bun prieten cu un evreu, Trăcea, care avea o cărciumă față-n față cu clădirea Băncii Naționale. Tata mare având pământ, îl alimenta pe Trăcea cu țuica și vinul care se vindeau la cărciumă. Tocmai am discutat, de curând, acest aspect cu unul dintre frații mei.

- Câți frați aveți?

- Doi și o soră. Fratele meu cel mare, Ioan, este protopopul comunității ortodoxe din Belgia și Olanda. A înființat o parohie la Anvers, în care

- 500 de exemplare, iar marea răsplată sunt cuvintele frumoase și încurajatoare pe care le primesc. Dați-mi voie să amintesc numai câteva: „Vă mulțumesc pentru cele două cărți pe care ați avut dragostea să ni le dăruiți” (Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române); „De la titlul pieselor și până la felul în care sunt numite personajele, cititorul poate redescoperi dreptul de a respira, corect, sincer și mare” (Teofan, Mitropolitul Olteniei); „Felicitări pentru aceste preocupări, care te fac să fii considerat printre preoții de elită ai Sfintei noastre Biserici” (Nifon, Arhiepiscopul Târgoviștei); „Mă bucur să vă știu harnic profesor, scriitor și poet, deopotrivă de inspirat în cele trei ipostaze” (Calinic, Episcop al Argeșului și Muscelului); „Să-ți dea Dumnezeu sănătate și putere de muncă, să mai poți scrie” (preot prof. dr. Mircea Păcurariu, membru corespondent al Academiei Române); „După ce citesc din eseistica ta religioasă, am sentimentul că sunt parcă mai curat, mai ușor, mai pur” (dr. Dorin Danciu, profesor universitar în Kuwait), iar un coleg de universitate, dr. Procopie Clonțea, șeful Catedrei de engleză, a scris o epigramă: „Ca să-ți știi iubi soția, / Să n-ai patimi, să n-ai ură, / Să citești «Nunta din Cana» / A cucernicului Dură”.

O să mă opresc aici, dar nu înainte de a adăuga că, în iunie 2006, am fost primit în Uniunea Scriitorilor.

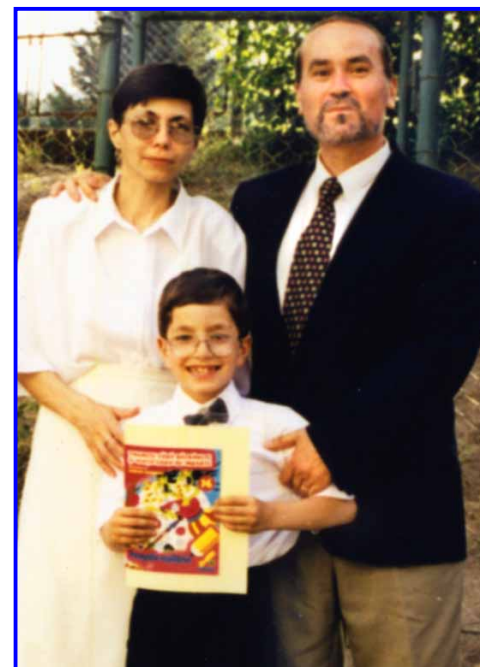
- La începutul convorbirii noastre, ați amintit de valoarea afectivă pe care o are legătura dvs. cu F.C.E.R.

- Și ca să dau un exemplu, o să amintesc de bucuria infinită pe care am avut-o când am primit invitația de a participa la o sărbătoare de Hanuca la Templul Coral. E greu de imaginat sentimentele care m-au animat când am pus, pentru prima dată, chipa pe cap, când am stat de vorbă cu președintele Aurel Vainer și cu Marele Rabin Menachem Hacohen. În Templul Coral am simțit că sunt printre frați.

*

Pe cărțile preotului Dură am remarcat că sunt menționați, în calitate de consilieri editoriali, soția - dr. Melania Dură, care e medic pediatru, și Alexandru Dură - fiul, în vârstă de 15 ani. Fără a-mi exprima mirarea, am primit totuși o explicație limpede: dragostea familiei îți oferă întotdeauna un imbold și un sfat spre mai bine.

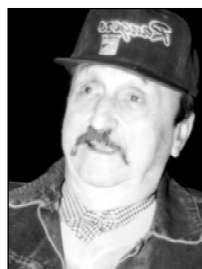
AVRAM CROITORU

Retrăiri peste timp, care emoționează și azi

Se pare că bis-ul cu care Alexandru Arșinel ne-a rămas dator la aniversarea lui Aurel Stoin (sărbătorit de comunitate la vârsta Psalmistului), ni l-a oferit a doua duminică, în 28 ianuarie a.c. Dar n-a făcut-o singur, ci însoțit de constanta-i parteneră pe scenă și pe micul ecran, Stela Popescu. Și, fiindcă toate lucrurile bune-s trei, lor li s-a alăturat unul dintre seniorii de prim rang ai teatrului de revistă, regizorul Bițu Fălticeneanu. Noi, spectatorii matineelor duminicale din „Popa Soare”, am încercat același sentiment ca, pe vremuri, la neuitate „Dacă doriți să revedeți”, emisiuni de reluare a celor mai „tari” momente din Revelionul Tv.R., difuzate spre dimineață, când destulă lume dormea-dusă.

Matineul a fost un moment de grație, în alt sens: am ascultat o mărturisire de dragoste din partea Stelei și-a lui Arșinel pentru „publicul lor”. Cuvinte care îi desemnează pe fideliul spectator israelieni originari din România, care ocupă, întotdeauna, primele rânduri ale teatrului de revistă când „vin acasă”, și-și rezervă bilete din timp când trupa lor preferată - printre capetele de afiș, și cei doi „monștri sacri” - face câte-un turneu în Israel. Stela și Arșinel

ne-au povestit amintiri din Israel: cum a fost la *Tarbut*, cât de pitorești sunt *șuk-urile*, câte tentații de *shopping* există acolo, numai bani să ai! Ei nu stăteau tocmai bine la acest capitol (roștirea aparte, cum se zice-n teatru). Și apropo de prietenia româno-israeliană, ne-au vorbit, salutându-i prezența în sală, despre ce a însemnat această experiență pentru Mariana Valeria Stoica, fostul ambasador al României în Israel. Cum a venit, acolo, oficialitate și a plecat prietenă. I-au mulțumit pentru că, întotdeauna, când au făcut turnee în Israel, s-a dovedit a fi „o gazdă excepțională”. Și Bițu Fălticeneanu a depănat amintiri: grădina „Boema”, cuplete antologice pe texte de Mihai Maximilian și muzică de Vasile Veselovski...

Pe urmă, a venit rândul monologurilor. Stela - despre regimurile de slăbire Mao Țe Dun (câte-un bob de orez pe zi), Trită Făniță (câte-un bob de grâu, timp de 30 de zile, până la colivă) sau regimul-

limbă: de lemn, de fier, de beton (armat). A scandal și sloganuri despre egalitatea sexelor: „Bărbații la cratiță”, „Femeile la Parlament”. Ne-a avertizat ce ni poate întâmpla, pe Pământ și în Cer, dacă ne facem *lifting*... *Arșinel* a „conferențiat” despre „epoca de aur” - *remember*: cum a scăpat de la cenzură o frază din monologul unui bețiv, „la «cadavru viu» și pune-l la televizor”, pe vremea când micul ecran era ocupat de-o singură persoană. A refăcut, apoi, în versiune proprie, „Ulyse”, de Joyce, înainte de '89: „Mă scol dimineață și mă uit în oglindă; mi-e frică de cel pe care-l văd. Aprind aragazul. Mi-e frică. Dacă flacăra-i prea mare? Mă duc la serviciu. Toți avem frică unii de alții. Microfon? La ce trebuie microfoane?”. Dă microfonul la o parte: „Acum nu mai mi-e frică. Semnez: Nicu Constantin”. Spiritul de improvizație nu s-a dezmințit nici când a salutat prezența în sală a profesorului univ. dr. Pop De Popa: „primul chirurg care-a operat pe cineva pe cord deschis și culmea-i c-a trăit”. Din ingrediente n-a lipsit nici și ceea ce, azi, se cheamă spectacol interactiv: actorii și publicul au cântat împreună refrene ale unor șlagăre nemuritoare.

Președintele C.E.B., ing. Osy Lazăr, a propus reluarea „Orei vesele” în spiritul prieteniei și conlucrării interetnice, așa cum au realizat-o Stroe și Vasilache, cu ajutorul marilor continuatori ai teatrului de revistă actual. Florile și *Diplomele de Excelență*, înmânate celor trei protagoniști, din partea C.E.B., în aplauzele întregii asistențe, au încheiat spectacolul.

IULIA DELEANU